

Dato: 15. februar 2023
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Astrid Boesen
Sagsnr.: 2022-490-0337
Dok.: 2462752

RESUMÉ

Forslag til lov om ændring af retsplejelov for Grønland (National Enhed for Særlig Kriminalitets kompetence for Grønland m.v.) og udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af dele af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, hvidvaskloven og forskellige andre love

Med afsæt i aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 blev National Enhed for Særlig Kriminalitet etableret i Danmark ved lov nr. 2601 af 28. december 2021 med virkning fra 1. januar 2022. Herved blev de mest specialiserede politi- og anklagerfaglige kompetencer i politiet og anklagemyndigheden forenet og samlet i én enhed. National Enhed for Særlig Kriminalitet efterforsker og strafforfølger nogle af de mest ressourcetunge og komplekse sager, hvor der er grund til at antage, at overtrædelsen har et særligt betydeligt omfang, er led i organiseret kriminalitet, indebærer komplekst samarbejde med udenlandske retshåndhævende myndigheder, er udført ved anvendelse af særegne metode eller på anden måde er af særlig kvalificeret karakter. National Enhed for Særlig Kriminalitet er organiseret som politikreds med egen anklagemyndighed og kompetence til håndtering af den landsdækkende og komplicerede opgaveportefølje. Justitsministeren har fået bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om, hvilke kriminalitetsområder, der er omfattet af enhedens område. Samtidig blev der med afsæt i aftalen oprettet en ny statsadvokatur, Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet, der bl.a. fører tilsyn med National Enhed for Særlig Kriminalitets komplekse straffesagsbehandling.

Ved samme lejlighed blev der under National Enhed for Særlig Kriminalitets ledelse oprettet et operativt samarbejde, hvor relevante myndigheder og

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

udvalgte virksomheder og personer kan arbejde tæt sammen om at bekæmpe og forebygge alvorlig og kompleks hvidvask og terrorfinansiering. Justitsministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om, at det operative samarbejde kan behandle sager vedrørende andre kriminalitetsområder, der er omfattet af National Enhed for Særlig Kriminalitets område. De deltagende myndigheder i samarbejdet består navnlig af politiet, skatteforvaltningen og tilsynsmyndigheder på hvidvaskområdet. De private aktører, der kan deltage, er virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven som f.eks. pengeinstitutter. Samarbejdet kan bl.a. medvirke til, at igangværende kriminelle aktiviteter hurtigere opdages, standses og strafforfølges, ligesom det kan styrke de finansielle virksomheders indsats med at forebygge hvidvask mv. Som led heri er der i den danske retsplejelov fastsat en retlig ramme, som sikrer, at der i samarbejdet kan videregives oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, af betydning for opgaven med at forebygge eller bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Samtidig er der indført en særlig tavshedspligt for oplysninger, der modtages som led i samarbejdet.

Med henblik på at sikre, at det grønlandske samfund betjenes på samme måde som i Danmark, er der behov for ændringer af retsplejelov for Grønland, således at National Enhed for Særlig Kriminalitet og det operative samarbejde kan fungere i Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Med lovforslaget foreslås det derfor bl.a. at indføre en ny § 62 h i retsplejelov for Grønland, hvorved National Enhed for Særlig Kriminalitet får kompetence til at udføre opgaver for Grønland. Det betyder, at enheden vil kunne varetage efterforskning og kriminalretlig forfølgning af de mest ressourceintensive og komplekse sager, som i dag alene kan varetages af Grønlands Politi. Den kriminalretlige forfølgning vil således både omfatte kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret. Det foreslås samtidig, at justitsministeren skal kunne fastsætte nærmere regler om, hvilke kriminalitetsområder i Grønland, der skal være omfattet af National Enhed for Særlig Kriminalitets område, og under hvilke betingelser efterforskningen og den kriminalretlige forfølgning i stedet skal varetages af Grønlands Politi. Dette vil navnlig være tilfælde, hvor indsigt i de lokale forhold i Grønland er af særlig betydning for den konkrete sag.

Endvidere foreslås det i samme lov at indsætte en ny § 62 i, hvorefter det operative samarbejde, der er oprettet i Danmark under National Enhed for Særlig Kriminalitets ledelse, ligeledes fungerer for Grønland. Det forudsættes, at relevante danske og grønlandske aktører skal kunne deltage i samarbejdet, herunder grønlandske myndigheder og udvalgte private aktører

omfattet af den grønlandske hvidvasklovgivning, når der behandles sager om grønlandske forhold. I den forbindelse foreslås det at tilvejebringe en retlig ramme, der sikrer, at der også for Grønland kan udveksles oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, af betydning for at forebygge og bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Samtidig foreslås indført en særlig tavshedspligt for oplysninger, der modtages i forbindelse med samarbejdet, for at sikre den nødvendige fortrolighed i samarbejdet. Endelig foreslås det, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at det operative samarbejde kan behandle sager vedrørende andre kriminalitetsområder end hvidvask og terrorfinansiering.

Ud over lovforslaget har Justitsministeriet udarbejdet et udkast til anordning om ikrafttræden af relevante dele af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, hvidvaskloven og forskellige andre love. Det omfatter bl.a. visse konsekvensændringer i lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme samt etablering af en fast track-ordning for hvidvaskunderretninger til Hvidvasksekretariatet om særligt mistænkelige transaktioner. Fast track-ordningen indebærer, at hvidvaskunderretninger fra underretningspligtige pengeinstitutter mv. vedrørende større og andre særligt mistænkelige transaktioner skal underkastes en særlig behandling i Hvidvasksekretariatet. Dette kombineres med en pligt for eksempelvis pengeinstitutter til at fastfryse transaktionen, indtil der senest ved udgangen af den efterfølgende bankdag er modtaget en tilbagemelding fra sekretariatet om, hvorvidt der skal ske beslaglæggelse. Der lægges op til en fleksibel ordning, hvor justitsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om transaktionsstørrelsen og øvrige kriterier for, hvornår transaktioner skal anses for særligt mistænkelige. Endvidere foreslås det at udstrække den tavshedspligt, der allerede gælder for virksomheder og personer omfattet af hvidvaskloven vedrørende oplysninger, som hidrører fra underretninger efter hvidvasklovens § 26, til at gælde for ansatte ved alle offentlige myndigheder. Med den foreslåede udvidelse vil der ske en begrænsning af adgangen hos myndighederne til sådanne oplysninger, som ellers ville skulle udleveres til de pågældende efter bl.a. partsrettighederne i forvaltningsloven for Grønland og landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning samt persondataloven for Grønland. Herved sikres en beskyttelse af de ansatte hos virksomheder omfattet af hvidvaskloven for Grønland, der er forpligtet til at foretage underretninger til Hvidvasksekretariatet.

Det bemærkes, at ovenstående forslag har været i offentlig høring i perioden fra den 9. januar til den 6. februar 2023, og at der i høringssvarene ikke har været egentlige bemærkninger hertil.